

Dnro AD/126/2023

29.6.2023

Adoptiolautakunnan toimintakertomus 2022

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Sisällys

Esipuhe	3
1 Adoptiolautakunnan kokoonpano ja tehtävät	5
2 Adoptiolautakunnan toiminta vuonna 2022	12
2.1 Adoptiolautakunnan hallinto	12
2.2 Koulutus ja kansallinen yhteistyö	12
2.3 Mediyhteistyö ja tiedotus	13
2.4 Täysistunto	14
2.5 Kansainvälisten asioiden jaosto ja kansainvälinen yhteistyö ..	16
2.6 Adoptiolupajaosto	19
3 Kansainväliset adoptiot	21
3.1 Palvelunantajien ulkomaiset yhteistyötahot	21
3.2 Suomeen saapuneiden lasten määrän kehitys	23

Esipuhe

Vuosi 2022 sisälsi monia merkkipaaluja ja tärkeitä uudistuksia adoptiolautakunnalle. Kesäkuun lopussa päätettiin 1.7.2017 alkanut viisivuotinen lautakuntakausi ja 1.7.2022 käynnistettiin uusi valtioneuvoston asettama kausi ajalle 1.7.2022 – 30.6.2027. Päätyneen lautakuntakauden aikana adoptiolautakunta teki n. 1000 adoptiolupapäätöstä ja 49 toimilupapäätöstä kansainväliseen adoptioon sekä noin 3–5 vuosittaista lausuntoa / aloitetta. Viimeisenä valmistui lausunto oikeusministeriölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle koskien vuonna 2012 voimaan tulleen adoptiolain soveltamisen kokemuksia ja laissa tunnistettuja muutostarpeita. Adoptiolaista saadut kokemukset ovat olleet pääsääntöisesti myönteisiä. Tärkeimpänä tunnistettiin, että laki on vahvistanut lapsilähtöisyyttä adoptioissa, mikä oli kokonaisuudistukseen tähdänneen lainmuutoksen tärkein tavoite. Lautakunta tunnisti samalla lainsäätäjän ja toimintaa ohjaavan ministeriön huomiota vaativia asioita.

Tarvitaan;

- vuonna 2013 julkaistun adoptioneuvontaoppaan päivittämistä,
- tarkempaa sääntelyä ja ohjeistusta adoption jälkeisen tuen sisällölle adoptioneuvonnassa,
- tarkempaa sääntelyä yksinhakijoita sekä avo- ja avioliitto tilanteista adoptioissa,
- sisarusten tiedonsaantioikeuksien arvioimista ja
- pysyvää rahoitusmuotoa lakisääteiselle adoptiopalvelunantajien jälkipalvelutyölle.

Yksinhakijoiden osuus kaikista adoptioluvan hakijoista on tällä hetkellä 15 % ja moni adoptiolasta vastaanottava perhe on tänä päivänä käytännössä avopuolisista muodostuva perhe, mitä lakimme ei huomioi. Adoptioneuvonta tarvitsee muuttuneessa toimintaympäristössä ajantasaista ohjausta sekä adoption jälkeen toteutettavaan adoptioneuvontaan tarkempaa kuvausta. Lisääntynyt kokemus adoption jälkipalvelutyöstä on tuonut esille, että verrattain usein yhteys biologiseen perheeseen syntyy tai jatkuu sisarussuhteiden kautta siitä huolimatta, että tiedonsaantioikeuksia adoptioissa ei ole ulotettu sisaruksiin. Kansainvälisissä adoptioissa aikuisikäen ehtineiden adoptoitujen mahdollisuutta oman

taustan selvittämiseen ei saisi olla palvelunantajien jälkipalvelutyön rahoituk-
sensa osalta epävarmaa, vaan kotimaisesti adoptoitujen jälkipalveluoikeuteen
verrannollinen turvattu palvelu. Adoptiolautakunta tunnistaa myös asioita, jotka
voisivat tuoda sujuvuutta lisää, jos laki mahdollistaisi kevyempää ratkaisutoimin-
taa kuin sen jaostoissa päättämistä.

Heinäkuussa 2022 adoptiolautakunnan ja oikeusministeriön edustajat osallistui-
vat Haagin jäsenvaltioiden komissiokokoukseen Suomea edustaen. Edellinen
vastaava kokous järjestettiin 2015. Kokouksessa käsiteltiin Haagin jäsenvaltioi-
den yhteistä vastuuta laittomuuksien ennaltaehkäisyssä sekä kunkin jäsenval-
tion vastuuta adoption jälkeisen tuen saatavuuden seuraamisesta omissa jäsen-
valtioissaan. Keväällä 2023 valmistuivat komissiokokouksen suositukset jäsen-
valtioille, jonka suosituksia käsitellään 1.7.2022 käynnistyneellä uudella lauta-
kuntakaudella.

Toimintavuoteen 2022 mahtui lisäksi lautakuntakauden vaihdokseen rinnakkain
ajoitettu siirtyminen sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja adoptiohakemus-
ten vastaanottoon turvalomakkeiden kautta 1.7.2022 alkaen. Muutos vaikuttaa
adoptiolupaa hakeviin adoptionhakijoihin, adoptioviranomaisiin, jotka toimittavat
adoptionhakijoiden hakemuksiin liitteitä, adoptiolautakunnan omaan työskente-
lyyn aina hakemusten vastaanotosta aineiston kokousjakoon ja pysyvään säily-
tysmuotoon. Sähköiseen prosessiin siirtyminen tuo toivon mukaan kaikille ajan-
säästöä ja lisää varmuutta tiedon siirtoon. Kiitän kaikkia tähän välttämättömään
muutokseen osallistuneita.

Helsingissä 29.6.2023

Irene Pärssinen-Hentula, puheenjohtaja

1 Adoptiolautakunnan kokoonpano ja tehtävät

Adoptiolautakunta toimii Valviran yhteydessä erityisenä asiantuntija-, lupa- ja valvontaviranomaisena adoptioasioissa. Adoptiolautakunta myöntää luvat sekä kotimaiseen että kansainväliseen adoptioon. Lisäksi adoptiolautakunta myöntää toimiluvat kansainvälisen adoptiopalvelun antajille ja valvoo palvelunantajien toimintaa. Adoptioneuvonnan ja kansainvälisen adoptiopalvelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Adoptiota sääntelee adoptiolaki (22/2012) ja valtioneuvoston asetus adoptiosta (202/2012). Kaikissa alaikäisen lapsen adoptiota koskevissa päätöksissä ja muissa toimenpiteissä on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

Adoptiolautakunta on lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä adoptioasioissa tehdyn Haagin sopimuksen (SopS 29/1997) tarkoittama keskusviranomaisen sekä lasten adoptiosta Strasbourgissa tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 39/2012) tarkoittama kansallinen viranomaisen.

Adoptiolautakunnassa on täysistunto sekä kansainvälisten asioiden jaosto ja adoptiolupajaosto. Täysistunnon sekä jaostojen puheenjohtajana toimii lautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtioneuvosto asettaa adoptiolautakunnan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto nimittää puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenet ja varajäsenet. Adoptiolautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteerit ovat Valviran virkamiehiä. asiat ratkaistaan lautakunnassa sihteerin esittelystä.

Vuodelle 2022 ajoittui adoptiolautakunnan viisivuotisen toimikauden vaihtuminen. Vuoden alkupuoliskon ajan lautakunta toimi toimikauden 1.7.2017–30.6.2022 kokoonpanossa ja vuoden loppupuoliskon toimikauden 1.7.2022–30.6.2027 kokoonpanossa.

Ajalla 1.1.–30.6.2022 adoptiolautakunnan puheenjohtajana toimi päällikkö Irene Pärssinen-Hentula ja varapuheenjohtajana lakimies Riitta Husso. 1.7.2022 alkaen puheenjohtajana toimi päällikkö Irene Pärssinen-Hentula ja varapuheenjohtajana lakimies Arttu Malava. Vuonna 2022 adoptiolautakunnan sihteerinä toimivat lakimies Johanna Huovinen ja ylitarkastaja Minna Malviniemi. Adoptiolautakunnan assistenttina toimi Krista Palonen.

Adoptiolautakunnan kokoonpano 30.6.2022

Kansainvälisten asioiden jaostossa on puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään neljä muuta jäsentä. Yhden jäsenistä tulee edustaa ulkoministeriötä. Jaostossa tulee lisäksi olla edustettuna kansainvälisiin adoptioihin liittyvien oikeudellisten kysymysten, kansainvälisiin adoptioihin liittyvän käytännön toiminnan sekä lastensuojelun asiantuntemus.

Kansainvälisten asioiden jaoston kokoonpano 30.6.2022 (varsinainen jäsen, alla suluisissa varajäsen)

ulkoministeriötä edustava jäsen:
lakimies Hanna Rantala
(lakimies Henna Harju)

kansainvälisiin adoptioihin liittyvien oikeudellisten kysymysten asiantuntemusta edustava jäsen:
lainsäädäntöneuvos Outi Kemppainen, oikeusministeriö
(erityisasiantuntija Joanna Grandell, oikeusministeriö)

kansainvälisiin adoptioihin liittyvän käytännön toiminnan asiantuntemusta edustava jäsen:
toiminnanjohtaja Markus Söderlund, Yhteiset Lapsemme ry
(adoptiokuraattori Anja Wikstedt, Yhteiset Lapsemme ry)

lastensuojelun asiantuntemusta edustava jäsen:
projektipäällikkö Johanna Laisaari, valtioneuvoston kanslia
(perheasioiden yksikön päällikkö Miia Kokko-Pekkola, Espoon kaupunki)

Muut jäsenet:
neuvotteleva virkamies Tiina Muinonen, sosiaali- ja terveysministeriö
(neuvotteleva virkamies Susanna Hoikkala, sosiaali- ja terveysministeriö)

ylitarkastaja Eeva-Maria Nieminen, Maahanmuuttovirasto
(ylitarkastaja Leena Turku, Maahanmuuttovirasto)

Adoptiolupajaostossa on puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään neljä muuta jäsentä. Jaostossa tulee olla edustettuna lastensuojelun asiantuntemus, adoptioneuvonnan asiantuntemus, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntemus sekä lääketieteellinen asiantuntemus.

Adoptiolupajaoston kokoonpano 30.6.2022 (varsinainen jäsen, alla suluissa varajäsen)

lastensuojelun asiantuntemusta edustava jäsen:
sosiaalityöntekijä Päivi Sihvo, Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystys
(johtava sosiaalityöntekijä Anna Klingenberg-Peltola, Vantaan kaupunki)

adoptiveuvonnan asiantuntemusta edustava jäsen:
sosiaalityöntekijä Sanna Schultz-Karlsson, Helsingin kaupunki
(kehittämispäällikkö Kaisa Tervonen-Arnkil, Pelastakaa Lapset ry)

lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntemusta edustava jäsen:
Lastenlääkäri Otto Helve, kliininen opettaja, Lastenkliniikka, Helsingin yliopistollinen sairaala ja Helsingin yliopisto
(erityisasiantuntija Marjatta Kekkonen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos)

lääketieteellistä asiantuntemusta edustava jäsen:
lastentautien erikoislääkäri Merja Saarinen
(terveyden edistämisen vs. ylilääkäri Paula Häkkänen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS)

Muut jäsenet:
ylitarkastaja Marita Raassina, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
(ylilääkäri Kari Raaska, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto)

Täysistuntoon kuuluvat edellä mainitut kansainvälisten asioiden jaoston ja adoptiolupajaoston jäsenet. Lisäksi täysistuntoon nimetään tarpeellinen määrä adoptiolautakunnan toimialaan liittyviä viranomaisia ja järjestöjä edustavia jäseniä. Täysistuntoon voidaan tarvittaessa määrätä myös muita jäseniä.

Täysistunnon kokoonpano 30.6.2022 (varsinainen jäsen, alla suluissa varajäsen)

edellä mainitut kansainvälisten asioiden jaoston jäsenet ja lupajaoston jäsenet varajäsenineen sekä näiden lisäksi:

johtava sosiaalityöntekijä Aulikki Haimi-Kaikkonen, Helsingin kaupunki
(adoptiokoordinaattori Saara Leinonen, Helsingin kaupunki)

aluetoiminnan johtaja Kristiina Mattinen, Pelastakaa Lapset ry
(kansainvälisen adoptiopalvelun päällikkö Päivi Pietarila, Pelastakaa Lapset ry)

adoptiopalvelun päällikkö Salla Hari, Interpedia ry
(toiminnanjohtaja Anja Ojuva, Interpedia ry)

Minna Vihavainen
(Martha Vuori)

toiminnanjohtaja Jenny Nyman, Adoptioperheet ry
(viestintä- ja järjestösihteeri Lotta Ventelä, Adoptioperheet ry)

Joona Mikkola
(Saara Laakkonen)

toiminnanjohtaja Piia Savio, Monimuotoiset perheet -verkosto
(Sara Mäkäräinen, Monimuotoiset perheet -verkosto)

toiminnanjohtaja Juha Jämsä, Sateenkaariperheet ry
(projektipäällikkö Anna Moring, Sateenkaariperheet ry)

Adoptiolautakunnan toimikauden vaihtuminen

Keväällä 2022 Valvira valmisteli sosiaali- ja terveysministeriön pyynnöstä yhteistyössä adoptiolautakunnan kanssa lautakunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä hankkimista 1.7.2022 alkavalle lautakuntakaudelle. Valtioneuvosto asetti sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä lautakunnan viisivuotiskaudelle 1.7.2022–30.6.2027.

Lautakuntakokoonpano uudistui siten että 1/3 kokoonpanosta on kokonaan uusia jäseniä. Kansainvälisten asioiden jaostoon nimitettiin adoptiosta annetun asetuksen mukaisten asiantuntijoiden lisäksi uutena asiantuntijaparina kansainvälisen sosiaalityön tutkimuksen ja kehitysmaatutkimuksen asiantuntijat, mikä vahvistaa jaoston valmiuksia arvioida kansainvälisen adoptiotoiminnan edellytyksiä vertailevan sosiaalityön näkökulmasta. Lisäksi täysistuntoon nimettiin kotimaisesti adoptoidut (jäsen ja varajäsen) ja kansainvälisesti adoptoidut aikuiset jäsenet (jäsen ja varajäsen) vahvistamaan adoptoitujen näkökulmaa lautakunnassa.

Lautakuntakauden vaihtuminen toteutui sujuvasti. Järjestäytymiskokous sekä ensimmäiset jaostojen kokoukset toteutuivat elokuussa 2022.

Valtioneuvoston asettama lautakuntakokoonpano 1.7.2022 alkaen:

Puheenjohtajat

Puheenjohtaja Irene Pärssinen-Hentula, päällikkö, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Varapuheenjohtaja Arttu Malava, lakimies, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Kansainvälisten asioiden jaoston kokoonpano 1.7.2022 alkaen (varsinainen jäsen, alla suluiissa varajäsen)

ulkoministeriötä edustava jäsen:

lakimies Henna Harju

(lakimies Hanna Rantala)

kansainvälisiin adoptioihin liittyvien oikeudellisten kysymysten asiantunte-
musta edustava jäsen:

lainsäädäntöneuvos Outi Kemppainen, oikeusministeriö

(erityisasiantuntija Joanna Grandell, oikeusministeriö)

kansainvälisiin adoptioihin liittyvän käytännön toiminnan asiantuntemusta
edustava jäsen:

toiminnanjohtaja Markus Söderlund, Yhteiset Lapsemme ry

(adoptiokuraattori Anja Wikstedt, Yhteiset Lapsemme ry)

lastensuojelun asiantuntemusta edustava jäsen:

projektipäällikkö Johanna Laisaari, valtioneuvoston kanslia

(johtaja Miia Pitkänen, vaikuttaminen ja yhteiskuntasuhteet, Lastensuoje-
lun keskusliitto)

Muut jäsenet:

neuvotteleva virkamies Tiina Muinonen, sosiaali- ja terveysministeriö

(neuvotteleva virkamies Susanna Hoikkala, sosiaali- ja terveysministeriö)

ylitarkastaja Eeva-Maria Nieminen, Maahanmuuttovirasto

(ylitarkastaja Leena Turku, Maahanmuuttovirasto)

sosiaalityön apulaisprofessori Maija Jäppinen, Helsingin yliopisto
(väitöskirjatutkija, sosiaalityöntekijä Saana Raittila-Salo, Helsingin yliopisto)

Adoptiolupajaoston kokoonpano 1.7.2022 alkaen (varsinainen jäsen, alla suluissa varajäsen)

lastensuojelun asiantuntemusta edustava jäsen
sosiaalityöntekijä Päivi Sihvo, Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystys
(sosiaalityön esimies Anna Klingenberg-Peltola, Vantaan kaupunki)

adoptio-neuvonnan asiantuntemusta edustava jäsen:
sosiaalityöntekijä Maria Jensen, Helsingin kaupunki
(kehittämispäällikkö Kaisa Tervonen-Arnkil, Pelastakaa Lapset ry)

lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntemusta edustava jäsen:
psykologian professori Elina Kontu, Tampereen yliopisto
(psykologian tohtori Saara Salo, Helsingin Yliopisto / Pilke-klinikka)

lääketieteellistä asiantuntemusta edustava jäsen:
johtaja Andreas Blanco Sequeiros, sosiaali- ja terveysministeriö
(terveyden edistämisen vs. ylilääkäri Paula Häkkänen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS)

Muut jäsenet:
ylitarkastaja Irja Hemmilä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
(ylilääkäri Kari Raaska, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto)

Täysistunnon kokoonpano 1.7.2022 alkaen (varsinainen jäsen, alla suluissa varajäsen)

edellä mainitut kansainvälisten asioiden jaoston jäsenet ja lupajaoston jäsenet varajäsenineen sekä näiden lisäksi:

toiminnanjohtaja Jenny Nyman, Adoptioperheet ry
(viestintä- ja järjestösihteeri Lotta Ventelä, Adoptioperheet ry)

Saku Jokisalo, Aikuiset adoptoidut, kotimaan adoptio
(Jaakko Rautavaara, Aikuiset adoptoidut, kotimaan adoptio)

Martha Vuori, Yhteiset lapsemme ry, Aikuiset adoptoidut, kansainvälinen adoptio

(Anu-Rohima Mylläri, Aikuiset adoptoidut, kansainvälinen adoptio)

johtava sosiaalityöntekijä Aulikki Haimi-Kaikkonen, Helsingin kaupunki

(adoptiokoordinaattori Saara Leinonen, Helsingin kaupunki)

adoptiopalvelun päällikkö Salla Hari, Interpedia ry

(toiminnanjohtaja Anja Ojuva, Interpedia ry)

toiminnanjohtaja Piia Savio, Simpukka ry, Monimuotoiset perheet -verkosto

(Sofia Lindqvist, Monimuotoiset perheet -verkosto)

aluetoiminnan johtaja Kristiina Mattinen, Pelastakaa Lapset ry

(kansainvälisen adoptiopalvelun päällikkö Päivi Pietarila, Pelastakaa Lapset ry)

toiminnanjohtaja Juha Jämsä, Sateenkaariperheet ry

(Vilppu Järvinen, Sateenkaariperheet ry)

2 Adoptiolautakunnan toiminta vuonna 2022

2.1 Adoptiolautakunnan hallinto

Adoptiolautakunta toimii itsenäisenä viranomaisena Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) yhteydessä. Vuoden 2022 alusta lähtien adoptiolautakunta eriytettiin hallinnollisesti omaksi ryhmäkseen, johon kuuluvat adoptiolautakunnan puheenjohtajana toimiva päällikkö Irene Pärssinen-Hentula sekä lautakunnan sihteerit lakimies Johanna Huovinen ja ylitarkastaja Minna Malviemi. Adoptiolautakunnan puheenjohtajana toimiva virkamies toimii ryhmän esihenkilötehtävissä aiempien työnjohdollisten tehtäviensä lisäksi. Sosiaalivoksen nimike muutettiin 1.5.2022 lukien päälliköksi. Ryhmän esimieheksi nimettiin Irene Pärssinen-Hentula. Adoptiolautakunta siirtyi Valviran sosiaali- ja terveydenhuolto-osastolta hallinto-osastolle vuoden 2023 alusta.

Sähköinen asiointi lupahallinnossa 1.7.2022 alkaen

Vuonna 2020 käynnistettiin työ adoptiolautakunnan prosessien digitalisoinniseksi 2020–2022 aikana. Adoptiolautakunta haki Kansallisarkistolta lupaa lautakunnan arkiston sähköiseen säilyttämiseen ja Kansallisarkisto teki 15.6.2021 päätöksen adoptiolautakunnan asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä ja säilytysmuodosta. Lautakuntakauden vaihtuessa 1.7.2022 siirryttiin sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja samassa yhteydessä adoptiolupahakemukset otetaan vastaan sähköisten turvalomakkeiden kautta. Muutosta toteutettiin yhteistyössä adoptioneuvonnan- ja adoptiopalvelunantajien kanssa huomioiden, että adoptionhakijoiden lisäksi nämä viranomaistahot toimittavat adoptiolautakuntaan liiteasiakirjoja adoptiolupahakemuksiin. Toimintavuoden aikana laadittiin lisäksi suunnitelma takautuneiden lautakuntakausien paperisten arkistojen seuloimiseksi ja digitalisoimiseksi Kansallisarkistoon luovuttamista varten.

2.2 Koulutus ja kansallinen yhteistyö

Adoptiolautakunta järjestää vuosittain adoptioneuvonnan asiantuntijoille, kansainvälisen adoptiopalvelun antajille sekä adoptiolautakunnan jäsenille ja varajäsenille suunnatun koulutuspäivän. Vuoden 2022 koulutus toteutui etätilaisuutena 17.2.2022. Koulutukseen osallistui 81 adoptioneuvonnan parissa työskentelevää asiantuntijaa.

Koulutuspäivässä adoptiolautakunnan puheenjohtaja Irene Pärssinen-Hentula piti katsauksen lautakunnan toimintaan vuonna 2021 ja kertoi adoptiolautakunnan siirtymisestä sähköiseen asiointiin adoptiolupahakemusasioissa.

Adoptiolautakunnan sihteerit Johanna Huovinen ja Minna Malviniemi toivat esille adoptiolautakunnan lupaharkinnassa esille nousseita kysymyksiä. Hollantilainen lapsipsykologi ja kansainvälisten adoptioiden asiantuntija PhD Anneke Vinke piti esityksen adoptiolapsen terapeuttisesta vanhemmuudesta. Pelastakaa Lapset ry:n kansainvälisen adoptiopalvelun päällikkö YTT Päivi Pietarila piti esityksen erityistarpeisuuden merkityksestä adoptiovanhempien kokemana.

Koulutuspäivässä käsiteltiin ajankohtaisena aiheena adoptoitujen ja adoptiovanhempien kohtaamista jälkipalvelussa kansainvälisen adoption murroskautena. Aiheesta pidettiin esityksiä eri näkökulmasta. Ada Koskinen käsitteli teemaa siitä näkökulmasta, minkälaisin kysymyksiin, huolin ja tarpein adoptoidut saattavat tulla jälkipalveluun tänä aikana. Kansainvälisen adoption palveluntajien jälkipalvelun asiantuntijat jälkipalveluvastaava Heli Ihatsu (Pelastakaa Lapset ry), sosiaalityöntekijä Saara Leinonen (Helsingin kaupunki) ja järjestösuunnittelija Elina Perttula (Interpedia ry) kertoivat palveluntajan tehtävistä jälkipalvelussa. Pelastakaa Lapset ry:n sosiaalityöntekijä Heli Reinikainen toi esille näkökulmia adoptioeuvonnan roolista jälkipalvelussa. Adoptiolautakunnan puheenjohtaja Irene Pärssinen-Hentula kertoi adoptiolautakunnan roolista jälkipalvelun saatavuuden tukemisessa.

Vuoden 2022 aikana adoptiolautakunnan puheenjohtaja ja sihteerit osallistuivat erilaisiin adoptiotoimijoiden yhteistyötapaamisiin.

2.3 Mediatyhteistyö ja tiedotus

Adoptiolautakunta antoi 4.3.2022 tiedotteen *Adoptio ei sovellu auttamiseen so- taolosuhteissa Ukrainassa – lapsille apua muilla keinoilla*. Tiedote julkaistiin suomen, englannin ja ukrainan kielillä. Adoptiolautakunta korosti tiedotteessa, että adoptioyhteistyö vaatii vakaan hallinnon, toimivan lastensuojelujärjestelmän sekä lapsen oikeuksia suojaavan ja yhteistyöhön sopivan lainsäädännön. Kansainvälistä adoptiota tulisi välttää katastrofi- ja poikkeusoloissa, jolloin on erityisen korkea riski sille, että lapsia joutuu eri syistä eroon vanhemmistaan.

Adoptiolautakunta antoi 15.11.2022 tiedotteen koskien sosiaali- ja terveysministeriön 14.11.2022 julkaisemaa kansainvälistä adoptiotoimintaa koskevaa selvitystä *Neljän eurooppalaisen maan selvityksen kansainvälisistä adoptioista: Yhteenvetoa ja huomioita Suomen näkökulmasta*. Selvityksessä käydään läpi Alankomaiden, Ruotsin, Tanskan ja Sveitsin selvitystyötä kansainvälisistä adoptioista. Siinä käydään kattavasti läpi kunkin neljän maan kartoitusten tekemiseen johtaneet syyt, kohdemaat sekä toimenpiteet, joihin kartoitukset ovat eri maissa johtaneet. Adoptiolautakunta tuo esille tiedotteessa, että

tämänkaltaisista selvityksistä saatavaa tietoa on erittäin tärkeä seurata pohtien, mitä adoptiotoiminnan selvityksistä voidaan oppia ja miten saatua tietoa voidaan huomioida Suomessakin toiminnan valvonnassa.

2.4 Täysistunto

Adoptiolautakunnan täysistunnon tehtävänä on seurata kehitystä adoptioasioissa sekä tehdä tarvittaessa aloitteita adoptiota koskevista kysymyksistä. Täysistuntoon kuuluvat adoptiolautakunnan lupajaoston ja kansainvälisten asioiden jaoston jäsenet sekä adoptiolautakunnan toimialaan liittyviä järjestöjä edustavia jäseniä ja muita jäseniä sekä kokemusasiantuntijoita.

Toimintavuoden 2022 aikana adoptiolautakunnan täysistunto kokoontui viisi kertaa. Täysistunnon kokouksissa käsiteltiin laajasti ajankohtaisia asioita sekä kotimaisten että kansainvälisten adoptioiden näkökulmasta. Adoptiolautakunnan täysistunnon kokouksissa noudatetaan täysistunnon toimintaa koskevaa kehittämissuunnitelmaa, jonka mukaisesti kokouksia teemoitetaan ja suunnitelman mukaisesti huomioidaan erilaisia tapahtumia sekä esimerkiksi hallitusohjelman kirjauksia adoptioasioihin liittyen. Täysistunnon työssä tavoitteena on suunnitelmallinen työskentely lautakunnan toimikauden aikana.

Adoptiolautakunnan täysistunto seuraa aktiivisesti adoption eri osapuolten asemaan vaikuttavan lainsäädännön ja adoptioasioiden kehitystä. Vuodesta 2021 alkaen adoptiolautakunnan täysistunnon kokouksissa on kerätty tietoa adoptiolain ja -asetuksen täytäntöönpanon vaikutuksista käytännön adoptiotyössä ja soveltamisen kokemuksista sekä siitä, miten lainmuutoksen tavoitteet on saavutettu. Adoptiolainsäädäntöä on tarkasteltu ilmiöpohjaisesti seuraavien osa-alueiden osalta: adoptioneuvonta, kansainvälinen adoptiopalvelu, adoption jälkeinen tuki, adoptioasioiden hallinto sekä yksinhakijat, avoliitto ja avioliitto adoptioprosesseissa.

Adoptiolain ilmiöpohjainen tarkastelu saatiin päätökseen kevätkaudella 2022, jolloin aihetta käsiteltiin kansainvälisen adoptiopalvelun ja adoptioasioiden hallinnon näkökulmasta.

Adoptiolautakunta antoi 23.6.2022 oikeusministeriölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle lausunnon *Adoptiolautakunnan täysistunnon lausunto oikeusministeriölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle koskien vuonna 2012 voimaan tulleen adoptiolain soveltamisen kokemuksia ja lain mahdollisia muutostarpeita*. Lausunnossa adoptiolautakunnan täysistunto halusi saattaa ministeriöiden tietoon täysistunnon tarkastelussa esille tulleet adoptiolain käytännön soveltamisen

kokemukset sekä käytännön työssä esille nousseet ohjaus-, tiedotus- ja lainmuutostarpeet.

Täysistunnon kokouksissa tuodaan esille adoptioon liittyvää ajankohtaista tutkimusta. Kevätkaudella 2022 täysistunnossa huomioitiin Seija Siivolan väitöskirjatutkimus *Adoptio osa elämää: kotimaisesti adoptoitujen kertomuksia (2020)*. Adoptiokoulutuksen osalta VTT Heidi Ruohio esitteli Sosnetin järjestämää opintokokonaisuutta Adoptio ja sosiaalityö (5 op). Opintokokonaisuus on tarkoitettu sosiaalityön pääainevaiheen opiskelijoille. Koulutuksen vastuuyliopistoina ovat Helsingin ja Jyväskylän yliopistot. Lisäksi täysistunnon työssä valmistauduttiin lautakuntakauden vaihtumiseen keräämällä jäsenten kokemuksia ja toiveita tulevalle kaudelle.

Adoptiolautakunnan täysistunnossa sovittiin syksyllä 2022 uuden lautakuntakoonpanon aloittaessa toimintakaudelle 2022–2027 neljä pääteemaa, joita tul- laan käsittelemään kokouksissa. Teemoja ovat 1. adoption jälkeisen tuen vahvistamisen seuraaminen, 2. adoption erityisosaamisen vahvistamisen seuraami- nen, 3. adoptoitujen identiteettioikeuksien vahvistamisen seuraaminen ja 4. adoptiojärjestelmän tarkastelu, menneisyys ja tuleva. Kunkin aiheen pariin koo- taan vapaamuotoinen työryhmä, joka raportoi aiheesta täysistunnolle.

Syyskaudella 2022 selvityshenkilö Reetta Peltonen esitteli täysistunnossa STM:n ja Kansallisen lapsistrategian toimeksiannosta laatimaansa kansainväli- siä adoptioita koskevaa selvitystä *Neljän eurooppalaisen maan selvitykset kan- sainvälisistä adoptioista: Yhteenveto ja huomioita Suomen näkökulmasta*. Sel- vityksessä tarkastellaan Alankomaiden, Ruotsin, Tanskan ja Sveitsin selvitys- työtä kansainvälisistä adoptioista. Siinä käydään kattavasti läpi kunkin neljän maan kartoitusten tekemiseen johtaneet syyt, kohdemaat sekä toimenpiteet, joi- hin kartoitukset ovat eri maissa johtaneet. Aiheeseen liittyen adoptiolautakunta on 20.9.2021 antanut sosiaali- ja terveysministeriölle Suomen tilannetta koske- van lausunnon.

Syyskaudella 2022 hankkeen vastuullinen johtaja Anna Moring esitteli täysistun- nolle käynnissä olevaa Laki ja perheiden monimuotoisuus -hanketta. Hankkeen tarkoituksena on kartoittaa erilaisten normatiivisesta perhemallista poikkeavien perheiden (esim. eroperheet, yksinhuoltajaperheet, uusperheet, sateenkaariper- heet, adoptioperheet, sijaisperheet ja apilaperheet) kohtaamia lainsäädännöllisi- ä haasteita ja esittää niille ratkaisumalleja.

Täysistunnon toimintakauden teema-aiheista syyskaudella 2022 käsiteltiin myös adoption jälkeisen tuen muotoja Pohjoismaissa. Lisäksi täysistunnon työssä seurattiin Ukrainan sotaa ja sen vaikutuksia lapsiperheisiin.

2.5 Kansainvälisten asioiden jaosto ja kansainvälinen yhteistyö

Adoptiolautakunnan kansainvälinen yhteistyö perustuu adoptiolakiin sekä lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä adoptioasioissa tehtyyn Haagin sopimukseen (SopS 29/1997) ja lasten adoptiosta Strasbourgissa tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimuksen (SopS 39/2012). Adoptiosopimukseen liittyneen maan adoptiokeskusviranomaisella on velvollisuus tehdä kansainvälistä yhteistyötä adoptioasioissa. Suomessa adoptiokeskusviranomaisen tehtäviä hoitaa adoptiolautakunnan kansainvälisten asioiden jaosto.

Kansainvälisten asioiden jaoston tehtävänä on adoptioasetuksen mukaan

- tarkoituksenmukaisessa laajuudessa koota ja ylläpitää tietoja adoptiota ja kansainvälistä adoptiopalvelua koskevasta vieraiden valtioiden lainsäädännöstä ja käytännöstä sekä pyynnöstä antaa siitä tietoja viranomaisille ja palvelunantajille;
- seurata, miten Haagin sopimusta noudatetaan Suomessa ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin sen noudattamiseksi;
- olla yhteistyössä Haagin sopimuksen osapuolina olevien valtioiden keskusviranomaisten tai keskusviranomaisten tehtäviä hoitavien toimielimien kanssa sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi ja sopimuksessa tarkoitettujen tietojen vaihtamiseksi;
- olla yhteistyössä lasten adoptiosta Strasbourgissa 27. päivänä marraskuuta 2008 tehdyn uudistetun eurooppalaisen yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden nimeämien kansallisten viranomaisten kanssa sopimuksessa tarkoitettujen tietojen vaihtamiseksi;
- myöntää lupa kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen ja peruuttaa myönnetty lupa;
- myöntää lupa suomalaisen palveluntajan yhteistyöhön ulkomaisen palveluntajan kanssa ja peruuttaa myönnetty lupa;

- valvoa palveluntajien toimintaa ja niiden yhteistyötä ulkomaisten palveluntajien kanssa;
- antaa adoptiolain 78 §:ssä tarkoitetut selvitykset ja 79 §:ssä tarkoitetut lausunnot;
- antaa Haagin sopimuksen 17 artiklan c kohdassa tarkoitettu hyväksyminen sekä tämän asetuksen 8 §:ssä tarkoitettu todistus tapauksissa, joissa ei ole palveluntajaa;
- hoitaa ne Haagin sopimuksen mukaan keskusviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joita ei lailla tai valtioneuvoston asetuksella ole annettu muun elimen hoidettaviksi.

Kokoukset

Kansainvälisten asioiden jaosto kokoontui vuonna 2022 kymmenen kertaa.

Kansainvälisten asioiden jaoston työssä vuonna 2022 yhtenä keskeisimmistä aiheista oli Haagin adoptioyleissopimuksen heinäkuussa olleen seurantakokouksen sisällöt. Erityisinä valvontakohteinaan kansainvälisten asioiden jaosto jatkoi edelleen Kiinan adoptiotilanteen seuraamista ja selvitti Intian kansainvälisten adoptioiden prosesseja. Kansainvälisten asioiden jaosto seurasi Ukrainan tilannetta.

Vuonna 2022 jaosto myönsi kokouksissaan neljä adoptiolain 90 §:n mukaista lupaa kansainväliseen yhteistyöhön. Interpedia ry:lle myönnettiin lupa jatkaa yhteistyötä Kolumbiassa Fundación Ayuda A La Infancia Hogar Bambi – Chiquitinesin kanssa sekä Etelä-Afrikassa Abba Specialist Adoption & Social Servicen kanssa. Pelastakaa Lapset ry:lle myönnettiin lupa jatkaa yhteistyötä Thaimaassa Thai Red Cross Children Homen (TRCCH) kanssa. Suomelle kokonaan uutena yhteistyökontaktina myönnettiin Pelastakaa Lapset ry:lle lupa adoptioyhteistyöhön Tsekin tasavallassa toimivan Office for International Legal Protection of Children, UMPODin kanssa.

Jaosto antoi kaksi lausuntoa adoption vahvistamista koskevissa asioissa Itä-Uudenmaan ja Kanta-Hämeen käräjäoikeuksille sekä lausunnon ulkoministeriölle. Kansainvälisten asioiden jaosto käsitteli jäsentensä tiedottamia tai muuta kautta sen tietoon tulleita kansainväliseen adoptioon liittyviä kysymyksiä.

Adoptiolautakunta järjesti vuonna 2022 neljä yhteistyötapaamista adoptiopalvelunantajien kanssa. Kokouksissa keskusteltiin ajankohtaisista adoptioasioista ja käsiteltiin palvelunantajien käytännön toimintaan liittyviä kysymyksiä. Adoptiolautakunnan puheenjohtaja ja sihteerit osallistuivat eurooppalaisten adoptiopalvelunantajien kattojärjestön EurAdoptin -konferenssiin 1.–2.9.2022 Kööpenhaminassa, jossa puheenjohtaja Irene Pärssinen-Hentula oli kutsuttuna puhujana pitämässä adoptiokeskusviranomaisen edustajan puheenvuoron aiheesta ”Central authority’s responsibilities and support in ensuring sustainability and collaboration in ICA”.

Keskusviranomaisyhteistyö

Vuonna 2022 pohjoismaiset keskusviranomaiset kokoontuivat 11.-12.5.2022 Islannissa. Kokouksessa päivitettiin kunkin maan ajankohtainen tilanne ja valmisteltiin Haagin adoptiosopimuksen seurantakokouksen yhteispohjoismaisia näkökohtia. Suomesta kokoukseen osallistuivat adoptiolautakunnan puheenjohtaja Irene Pärssinen-Hentula sekä adoptiolautakunnan sihteerit Johanna Huovinen ja Minna Malviniemi. Ennen Special Commissionin kokousta Pohjoismaat kokoontuivat etäyhteyden välityksin 28.6.2022. Tapaamisessa oli läsnä Johanna Huovinen.

Lautakunnan sihteeristö oli säännöllisessä yhteistyössä eri maiden adoptiokeskusviranomaisten kanssa tietojen vaihtamiseksi erilaisista asioista.

Haagin adoptiosopimuksen jäsenvaltioiden Special Commission -kokous

Haagin sopimusvaltiot kokoontuivat viidenteen Haagin kansainvälistä adoptiosopimusta koskevaan komissiokokoukseen 4.–8.7.2022. Edellinen vastaava kokous järjestettiin 2015 ja vuodelle 2020 suunniteltua kokousta siirrettiin kahdella vuodella koronapandemian vuoksi. Kokous järjestettiin webinaarina ja siihen osallistui lähes 400 osallistujaa edustaen HCCH-jäsenvaltioita, adoptiosopimuksen jäseniä, tarkkailijoita ei-jäsen valtioista, valtiollisia viranomaisia, kansainvälisiä järjestöjä sekä Haagin Permanent Bureaun edustajia. Suomea edustivat oikeusministeriöstä lainsäädäntöneuvos Outi Kemppainen sekä adoptiolautakunnasta puheenjohtaja Irene Pärssinen-Hentula sekä sihteerit Johanna Huovinen ja Minna Malviniemi.

Kokouksen aiheina oli: laittomien adoptioprosessien ennaltaehkäisyn vahvistamiseen kehitetyt työkalut ja työmallit, mallilomakkeet, adoption jälkeinen tuki ja taustan selvittäminen adoption jälkeen, seurantaraportointi, ns. ”Adoption breakdown” -tilanteet, joissa adoptiolapsi ja vanhemmat joutuvat eroon toisistaan

adoption jälkeen, vahva ja heikko adoptio, perheen sisäinen ja sukulaisadoptiot sekä uudet teknologiat.

Kokous valmisti konvention toteuttamista koskevia suosituksia jäsenvaltioille. HCCH käsittelee ja viimeistelee suosituksia ennen jäsenvaltioille antamista keväällä 2023. Suomi sopimuksen jäsenvaltiona ja adoptiolautakunta kyseisen kansainvälisen sopimuksen toimeenpanevana adoptiokeskusviranomaisena tulee alkaneella uudella lautakuntakaudella käsittelemään suositusten sisältöjä oman adoptiotoimintamme seuraamisen ja kehittämisen näkökulmasta.

International Social Services (ISS)

Adoptiolautakunta käyttää työssään ISS:ltä saatavia maatietoja ja raportteja ja pyytää tietoja työnsä tueksi. Näitä adoptiolautakunta tarvitsee erityisesti valvontatehtävänsä toteuttamiseksi sekä silloin, kun se harkitsee luvan myöntämistä suomalaiselle palvelunantajalle kansainväliseen yhteistyöhön ulkomaisen yhteistyökumppanin kanssa. Valvira maksaa vuosittain Suomen osalta ISS:n jäsenmaksun, minkä jälkeen ISS:n palvelut ovat adoptiolautakunnan ja muiden viranomaisten käytettävissä.

2.6 Adoptiolupajaosto

Adoptiolupajaostossa käsitellään adoptionhakijoiden adoptioluvan myöntämistä ja adoptioluvan voimassaoloajan pidentämistä koskevat hakemukset. Lisäksi adoptiolupajaostossa käsitellään lupaehtojen muuttamista koskevat hakemukset, ilmoitukset adoptionhakijan olosuhteissa tapahtuneista olennaisista muutoksista ja luvan peruuttamista koskevat asiat.

Adoptiolupaa on haettava lähtökohtaisesti aina kun Suomessa asuva henkilö haluaa adoptoida alle 18-vuotiaan lapsen (ns. vieraslapsiadoptio). Lupavaatimus koskee sekä kotimaisia adoptiolain 40 §:n mukaisia adoptioita että palvelunantajan välityksellä toteutettavia kansainvälisiä adoptiolain 41 §:n mukaisia adoptioita ja kansainvälisiä ilman palvelunantajaa toteutettavia adoptiolain 42§:n mukaisia adoptioita. Adoptiolupaa ei tarvita kotimaisissa adoptioissa, jos hakija on adoptoimassa puolisonsa lapsen (ns. perheen sisäinen adoptio) tai lapsen, joka on ollut vakiintuneesti hänen hoidettavanaan tai kasvatettavanaan.

Adoptiolupa myönnetään enintään kahden vuoden määräajaksi. Ennen määräajan umpeutumista on tarvittaessa haettava luvan voimassaoloajan pidentämistä. Adoptionhakijan olosuhteissa luvan voimassaoloaikana tapahtuneesta olennaisesta muutoksesta on tehtävä viipymättä ilmoitus adoptiolautakunnalle.

Adoptiolautakunnan lupajaosto kokoontui vuonna 2022 yhteensä 20 kertaa, näistä 12 kertaa normaalissa kokoonpanossa ja kahdeksan kertaa suppeassa kokoonpanossa. Suppean kokoonpanon muodostavat lautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä jaoston jäsen tai varajäsen, joka edustaa lastensuojelun tai adoptioeuvonnan asiantuntemusta. Edellytyksenä asian käsittelylle suppeassa kokoonpanossa on, että asian ratkaisua voidaan tapauksen olosuhteet ja lautakunnan aikaisempi käytäntö huomioon ottaen pitää selvänä. Suppea kokoonpano voi myöntää adoptioluvan adoptiolain 40 tai 41 §:n nojalla, pidentää adoptioluvan voimassaoloaika, hyväksyä palvelunantajan vaihtamisen tai päättää muusta vähäisestä muutoksesta adoptioluvan ehtoihin ja päättää, että ilmoitus adoptionhakijan olosuhteissa tapahtuneista muutoksista ei anna aihetta adoptioluvan peruuttamiseen eikä sen ehtojen muuttamiseen.

Vuonna 2022 adoptiolautakunnan lupajaosto myönsi 52 uutta lupaa adoptiolain 41 §:n mukaiseen palvelunantajan välityksellä tapahtuvaan kansainväliseen adoptioon ja pidensi 66 kansainväliseen adoptioon myönnetyn luvan voimassaoloaika. Yhden uuden kansainvälisen lupahakemuksen osalta tehtiin kielteinen päätös. Vuonna 2021 uusia lupia kansainväliseen adoptioon myönnettiin 72 ja pidennettiin 55 luvan voimassaoloaika.

Vuonna 2022 adoptiolautakunnan lupajaosto myönsi 26 uutta lupaa kotimaiseen adoptioon ja pidensi 13 luvan voimassaoloaika. Yhden kotimaan uuden adoptiolupahakemuksen osalta lautakunta teki kielteisen päätöksen. Vuonna 2021 uusia lupia kotimaiseen adoptioon myönnettiin 33 ja luvan voimassaoloaika pidennettiin 24 luvan kohdalla.

Olosuhdemuutosilmoitusten johdosta adoptiolautakunta teki vuonna 2022 kansainväliseen ja kotimaiseen adoptioon myönnettyjen lupien osalta yhteensä 25 päätöstä.

Poikkeustapauksissa kansainvälisissä adoptioissa ei voida käyttää adoptiopalvelunantajaa. Tällöin adoptiolain 42 §:n mukaisen luvan kansainväliseen adoptioon nimetylle lapselle voi saada lähinnä siinä tapauksessa, että adoptoitava lapsi on hakijan lähisukulainen, adoptoitavan lapsen alkuperämaassa ei toimi suomalaista palvelunantajaa ja lapsi on kansainvälisen adoption tarpeessa. Vuonna 2022 adoptiolautakunta myönsi yhden luvan yhden lapsen ilman palvelunantajaa tapahtuvaan kansainväliseen adoptioon.

3 Kansainväliset adoptiot

Kansainvälisissä adoptioissa on lähtökohtaisesti aina käytettävä adoptiopalvelunantajaa. Vuonna 2022 Suomessa toimi kolme adoptiopalvelunantajaa: Interpedia ry, Pelastakaa Lapset ry:n kansainvälinen adoptiopalvelu sekä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen kansainvälinen adoptiopalvelu ei ota enää uusia asiakkaita, mutta huolehtii loppuun vireillä olevat hakemukset sekä aikaisempien asiakkaidensa jälkipalvelutyön. Palvelunantajilla oli vuoden 2022 lopussa toimilupa kahdeksassa maassa.

Palvelunantajan tehtävänä on avustaa adoptionhakijaa alle 18-vuotiaan lapsen kansainväliseen adoptioon liittyvissä toimenpiteissä sekä valvoa, että adoptio toteutetaan lapsen edun mukaisesti, kansainvälisessä oikeudessa tunnustettuja lapsen oikeuksia kunnioittaen ja ilman, että kukaan saa siitä oikeudetonta taloudellista tai muuta hyötyä.

Adoptiolain mukaan palvelunantajan lakisääteisiin tehtäviin kuuluu myös jälkipalvelun antaminen kansainvälisissä adoptioissa, johon on katsottava kuuluvan 92 §:ssä tarkoitettu asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus, 93 §:n mukainen jälkipalveluasiakkaalle annettava tuki ja ohjaus tietojen saamisen yhteydessä sekä 33 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan mukainen velvollisuus avustaa tietojen saamisessa lapsen alkuperästä ja muista tiedoista lapsen lähtömaasta sekä tuen ja ohjauksen tarjoaminen tietoja annettaessa. Tähän sisältyy myös ohjaus ja tuki, jota on annettava tarvittaessa myös juurimatkaa suunnittelevalle tai juurimatkalle lähtevälle.

Kansainvälisen adoptiopalvelun antajien lakisääteisen jälkipalvelun turvaamiseksi Valvira on jakanut vuonna 2022 määrärahan kansainvälisen adoptiopalvelun palvelunantajille. Adoptiolautakunta ja Valvira seuraavat määrärahan käyttöä. Palvelunantajat ja adoptiolautakunta arvioivat jälkipalvelutyön lisääntyvän tulevana vuosina nuoruus- ja aikuisikään tulevien adoptoitujen määrän kasvaessa. Adoptiotyön volyymin tarkastelussa jälkipalvelutyön määrä on jatkossa relevantti indikaattori.

3.1 Palvelunantajien ulkomaiset yhteistyötahot

Adoptiolautakunta myöntää adoptiopalvelunantajien toimiluvat sekä palvelunantajien luvat yhteistyöhön ulkomaisen palvelunantajan kanssa. Luvat

myönnetään enintään viiden vuoden määräajaksi. Alla olevissa taulukoissa on palvelunantajien 31.12.2022 voimassa olevat kontaktiluvat kohdemaittain.

Taulukko 1: Pelastakaa lapset ry

Kohdema	Keskusviranomainen	Kontakti
Bulgaria	Ministry of Justice	ANIDO Association
Filippiinit	National Authority for Child Care (NACC)	National Authority for Child Care (NACC)
Kiina (PRC)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)	China Centre for Children's Welfare and Adoption (CCCWA)
Thaimaa	Department of Children and Youth (DCY)	Department of Children and Youth (DCY) Thai Red Cross Children's Home (TRRCH)
Tšekien tasavalta	Office for international Legal Protection of Children (UMPOD)	Office for international Legal Protection of Children (UMPOD)

Taulukko 2: Interpedia ry

Kohdema	Keskusviranomainen	Kontakti
Bulgaria	Ministry of Justice	Family National Association (FNA)
Etelä-Afrikka	Department of Social Development	Abba Specialist Adoption & Social Services (Abba)
Intia	Central Authority Resource Agency (CARA)	Central Authority Resource Agency (CARA)
Kolumbia	Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF)	Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) Fundación Casa de la Madre y el Niño La Fundación Ayuda a la Infancia Hogar Bambi Chiquitines

Thaimaa	Department of Children and Youth (DCY)	Department of Children and Youth (DCY)
---------	--	--

Taulukko 3: Helsingin kaupunki

Kohdema	Keskusviranomainen	Kontakti
Bulgaria	Ministry of Justice	Happy Child Association
Etelä-Afrikka	Department of Social Development	Jo'burg Child Welfare (JCW)

3.2 Suomeen saapuneiden lasten määrän kehitys

Vuodesta 1985 lähtien on Suomeen saapunut kansainvälisen adoption kautta palvelunantajien välityksellä yhteensä 4 915 lasta. Eniten lapsia on tullut Suomeen palvelunantajan välityksellä vuonna 2005, jolloin lapsia tuli 308. Tämän jälkeen Suomeen saapuneiden lasten määrä on laskenut. Vuonna 2010 lapsia tuli 160 ja vuonna 2015 lukumäärä oli 93. Vuonna 2020 Covid-19 -pandemia hidasti adoptioprosesseja kaikissa yhteistyömaissa. Vuonna 2020 Suomeen saapui 27 lasta. Vuonna 2021 Suomeen saapuneiden lasten määrä palasi pandemiaa edeltävän vuoden 2019 tasolle ollen 67 saapunutta lasta. Vuonna 2022 Suomeen saapui 57 lasta.

Kotimaan vieraslapsiadoptioiden lukumäärästä ei voida esittää tilastoja, koska adoptiolautakunta ei saa tietoa kotimaassa adoptoiduista lapsista.

Palvelunantajien välityksellä Suomeen saapuneiden kansainvälisesti adoptoitujen lasten määrä 1985–2022

	1985 -																				
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bulgaria														1			4			7	1
Dominikaaninen tasavalta	6																				
Etelä-Afrikka	22	23	24	27	22	25	36	41	32	45	32	37	37	35	14	22	13	25	6	25	13
Etiopia	191	6	7	5	15	13	14	16	10	10	3	3	3	1							
Filippiinit	7	12	12	19	21	19	11	10	12	8	21	10	14	6	9	7	5	6	3	7	3
Guatemala	13																				
Intia	97	6	8	15	4	9	2	7	3	7	8	8	7	5	5	5	6	3	1	2	12
Karjalan tasavalta	3																				
Kenia									9	6	10	4	6	4							
Kiina	265	61	133	140	49	46	18	33	23	41	62	47	33	27	10	13	7	1			
Kolumbia	385	37	22	20	18	14	17	11	11	7	8	2	16	5	9	8	6	9	8	3	4
Puola	24	1	2	2																	
Romania	34																				
Sri Lanka	43																				
Taiwan	1															2	1	2	2		
Thaimaa	334	64	36	42	37	27	24	31	22	8	14	15	15	9	11	13	10	21	7	23	24
Venäjä	550	26	41	35	50	20	34	36	38	31	17	15	10								
Vietnam	35																				
Viro	60	2	4	3	2	3	1	2					1								
Yht.	2070	238	289	308	218	176	157	187	160	163	175	141	142	93	58	70	52	67	27	67	57

Valvira

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
PL 43, 00521 Helsinki
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Puhelin 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi